

III Українська інтернет-олімпіада з лінгвістики

27—29 січня 2018 р.

Розв'язки задач

1. Айнська мова

Словник:

Іменники	
аса	батько
асаро	дядько
ekasi	дідусь
etu	ніс
hapo	матір
huci	бабуся
kisara	вухо
matnepo	донька
nanu	обличчя
teke	рука

Дієслова	
huraye	мити
nu	слухати
nukar	бачити

Займенники	
e	ти, твій
eci	ви, ваш
ku	я, мій

Порядок частин речення:

підмет (якщо не займенник) — додаток — присудок.

Якщо підмет виражений займенником, то його місце залишається порожнім, а у присудка з'являється префікс, що відповідає цьому займеннику.

Належність:

- Якщо власник виражений іменником, спершу записують назву власника, потім — власності (*рука матері* — **hapo teke**).
- Якщо власник виражений займенником, а власність — частина тіла, це записують одним словом: префікс виражає власника, а основою є власність (*моє обличчя* — **kunanu**).
- Якщо власник виражений займенником, а власність — член родини, це записують так: перше слово — займенниковий префікс + **-kor**, друге слово — іменник (*ваша донька* — **ecikor matnepo**).

Завдання 1:

8 **Eteke kuhuraye.**
Я мию твою руку.

9 **Ecikor asa kukor matnepo nukar.**
Ваш батько бачить мою доньку.

Завдання 2:

10 Ти слухаєш мою бабуся.
Kukor huci enu.

12 Твій дядько бачить моє вухо.
Ekor asaro kukisara nukar.

11 Донька слухає вашу матір.
Matnepo ecikor hapo nu.

13 Ваш дідусь мие ніс бабусі.
Ecikor ekasi huci etu huraye.

2. Гауса

Словник прикметників:

	Чоловічий рід	Жіночий рід
<i>маленький</i>	kankane	kankanuwa
<i>бридкий</i>	kwashande	kwashanda

Порядок слів у словосполученні: прикметник — іменник. Прикметник узгоджується родом із іменником.

Рід іменника можна визначити таким чином:

- Якщо це істота, рід відповідає статі істоти.
- Якщо це неістота, закінчення *-a* відповідає жіночому роду, решта закінчень — чоловічому.

Відповіді:

Словосполучення	Переклад
(1) kankane baba	<i>маленький батько</i>
(2) kwashande daji	<i>бридкий пустир</i>
(3) kwashande danuwa	<i>бридкий брат</i>
(4) kankanuwa gira	<i>маленька брова</i>
(5) kankanuwa godiya	<i>маленька кобила</i>
(6) kwashanda gwaggo	<i>бридка тітка</i>
(7) kankanuwa kwaya	<i>маленька зіниця</i>
(8) kwashande rago	<i>бридкий баран</i>
(9) kankane sa	<i>маленький бик</i>
(10) kankane takobi	<i>маленький меч</i>
(11) kwashanda wutsiya	<i>бридкий хвіст</i>

3. Естонська мова

У першій формі дієслова мають кінцівку **-an**, у другій формі — кінцівку **-ati**. Крім того, між формами міняється останній приголосний або група приголосних перед цією кінцівкою:

- Подвоєній літері, що позначає глухий звук, у першій формі відповідає неподвоєна літера, що позначає той самий звук, у другій формі (**lūkkan** — **lūkati**).
- Літері, що позначає глухий звук, у першій формі відповідає літера, що позначає одзвінчений звук, у другій формі (**rüüpan** — **rüübati**).
- Сполученню сонорного й дзвінкого звуків (дзвінкий є проривним того самого місця творення, що й сонорний) у першій формі відповідає подвоєний сонорний у другій формі (**valdan** — **vallati**).

Відповіді:

Форма 1	Форма 2	Переклад
emban	(5) emmati	обіймати
hakkan	hakati	починати
(1) hindan	hinnati	оцінювати
hüppan	(6) hüpati	стрибати
kiikan	kiigati	позирати
lendan	(7) lennati	літати
lūkk<u>an</u>	lūk<u>ati</u>	штовхати
(2) näitan	näidati	показувати
ootan	(8) oodati	чекати
(3) põkkan	põkati	стикувати
rüüpan	rüü<u>bati</u>	відпивати
tõmban	tõmmati	тягнути
(4) tõttan	tõtati	поспішати
val<u>dan</u>	val<u>lati</u>	володіти

4. Баскійська мова

Усі закономірності й відповіді подано в таблиці нижче. Синім фоном позначено слова з другого завдання, червоним — слова з третього завдання. Слово **zer** (що) вирізняється з-поміж інших, набуваючи суфікс **-beit** замість **-bait** і префікс **e-** замість **i-**.

	—	-сь	будь-	ні-
де	non	nonbait	iñon	iñon ez
коли	noiz	noizbait	iñoiz	iñoiz ez
хто	nor	norbait	iñor	iñor ez
як	nola	nolabait		
що	zer	zerbeit	ezer	

Зауважимо, що задача базується на діалекті баскійської мови провінції Наварра.

5. Розбір речень

Літера **О** позначає основу речення.

Літера **А** позначає зворот, що задає суттєву властивість того чи іншого компонента речення і після видалення якого речення втрачає зміст чи набуває іншого змісту.

Літера **В** позначає зворот, що лише роз'яснює або уточнює той чи інший компонент речення і після видалення якого речення у цілому не змінює сенсу.

Цифра після літери означає «глибину» звороту: основа має глибину 0, яка не позначається; зворот, що уточнює компонент основи, має глибину 1; зворот, що уточнює зворот, який уточнює компонент основи, має глибину 2.

Алгоритм запису структури такий: речення ділять на кілька частин, кожна з яких складається з одного або кількох послідовних слів, що належать одному й тому самому звороту (або основі), причому будь-які дві сусідні частини належать різним зворотам/основі; далі у відповідному порядку записують, яким зворотам/основі належать ці частини.

Відповіді:

Кожна людина, де б вона не перебувала, має право на визнання її правосуб'єктності.

ОВ10

Кожна людина має право на відпочинок і дозвілля, включаючи право на розумне обмеження робочого дня та на оплачувану періодичну відпустку.

ОВ1

Кожна людина має право на соціальний і міжнародний порядок, при якому права і свободи, викладені в цій Декларації, можуть бути повністю здійснені.

ОА1А2А1

Це право не може бути використане в разі переслідування, яке в дійсності ґрунтується на вчиненні неполітичного злочину, або діяння, що суперечить цілям і принципам Організації Об'єднаних Націй.

ОА10А1

Ніхто не може зазнавати безпідставного втручання у його особисте і сімейне життя, безпідставного посягання на недоторканність його житла, тайну його кореспонденції або на його честь і репутацію.

О

Кожна людина має право на такий життєвий рівень, включаючи їжу, одяг, житло, медичний догляд та необхідне соціальне обслуговування, який є необхідним для підтримання здоров'я і добробуту її самої та її сім'ї, і право на забезпечення в разі безробіття, хвороби, інвалідності, вдовства, старості чи іншого випадку втрати засобів до існування через незалежні від неї обставини.

ОВ1А10

6. Африканське письмо

Напрямок письма — зліва направо. Кожен повнорозмірний символ позначає один склад — пару з приголосного (можливо, нульового) і голосного звука. За приголосний відповідає базова форма символу, у той час як за голосний відповідає форма кінчика у правому нижньому його куті. Додаткові менші символи («діакритичні знаки») задають видозміну приголосного звука.

«Словник» приголосних:

b	U	k	ʔ	t	ʃ
ch	ɹ	l	ɸ	w	ɛ
d	ʒ	m	ɐ	нуль	ʏ
dz	f	n	ʊ		
g	ɸ	s	ɸ		

«Словник» голосних і діакритик (через C позначено символ складу, який модифікує діакритичний знак):

a	нема	-h-	..C
e	—	m-	“C
i	ɹ	n-	C
o	ɹ	-w-	-C
u	ɹ	-y-	⏟

Відповіді:

(1) chasowa	ɹɸɛ	(5) osauka	ʏɸɸɹʔ
(2) madyedwe	ɐʒ-ʒ	(6) thobwa	..ʃ-ʊ
(3) ndalama	"ʒɸɐ	(7) tikambe	ʃʔ"ʊ
(4) nsabwe	"ɸ-ʊ		

Додамо, що система письма, про яку йдеться в задачі, називається мванг'вего. Подібні системи мають загальну назву абугіда.

7. Дієслова

До перших двох груп належать дієслова доконаного виду, до третьої і четвертої — недоконаного.

Зі слів другої групи дієслова недоконаного виду утворюються додаванням суфікса *-ва-* перед *-ти*. Зі слів першої групи дієслова недоконаного виду творяться інакше.

Зі слів четвертої групи за допомогою префіксів можна утворити дієслова доконаного виду, що належать до другої групи (наприклад, *відмити, надути, дозріти*). Слова у третій групі такої властивості не мають.

Відповіді:

- 1) До першої групи належать *явити, почати, зняти*.
- 2) До другої групи належать *стати, дати, діти*.
- 3) До третьої групи належать *м'яти, жати, возити*.
- 4) До четвертої групи належать *мити, дути, зріти*.

Додамо, що є й інші пов'язані критерії поділу дієслів у межах одного виду на дві групи. Наприклад, можна звернути увагу на закінчення форми наказового способу дієслова.